

2012-ЖЫЛГА КАРАТА БЮДЖЕТТИН АТКАРЫЛЫШЫ БОЮНЧА МААЛЫМАТ
24 700,500 СОМ (ТРАНСФЕРТТЕРДИ ЭСКЕ АЛГАНДА)

Эмне үчүн айыл өкмөттүн ар бир тургуну бюджет жөнүндө билүүгө тийиш?

Бюджет бул жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы тарабынан жүргүзүлгөн эң маанилүү документ болуп саналат. Бул иштин финансылык планы. Ал абдан натыйжалуу болушу үчүн, жарандар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын расмий адамдары бюджет кантип кабыл алынат жана аткарылаарын түшүнүүгө тийиш. Себеби, бюджетти түзүүдө дайыма ресурстардын чектелгендиги келип чыгат. Бул болсо финансылоонун артыкчылыктарын тандоо зарылдыгын билдирет. Ошондуктан бюджет - жөн гана финансылык план эмес, бул муктаждыктардын чектелбегендигиндеги ресурстар чектелгендик принципине негизделген артыкчылыктарды чагылдыруучу план. Эгер өзүндүн бюджетин жөнүндө баарын билсең, акчаны кай жакка сарптоо жөнүндө чечимди кабыл аласың. Андыктан бюджет – бул салык төлөөчүлөрдүн акчасы, башкача айтканда бардык жарандардын, ошондуктан ар бир адам тандоого катыша алышат. Ошондуктан өзүңөрдүн бюджет жөнүндө билүү - өзүңдүн айыл өкмөтүнүн проблемаларын чечүүнүн биринчи кадамы дегендикти билдирет.

АЙЫЛ ӨКМӨТҮ ЖӨНҮНДӨ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

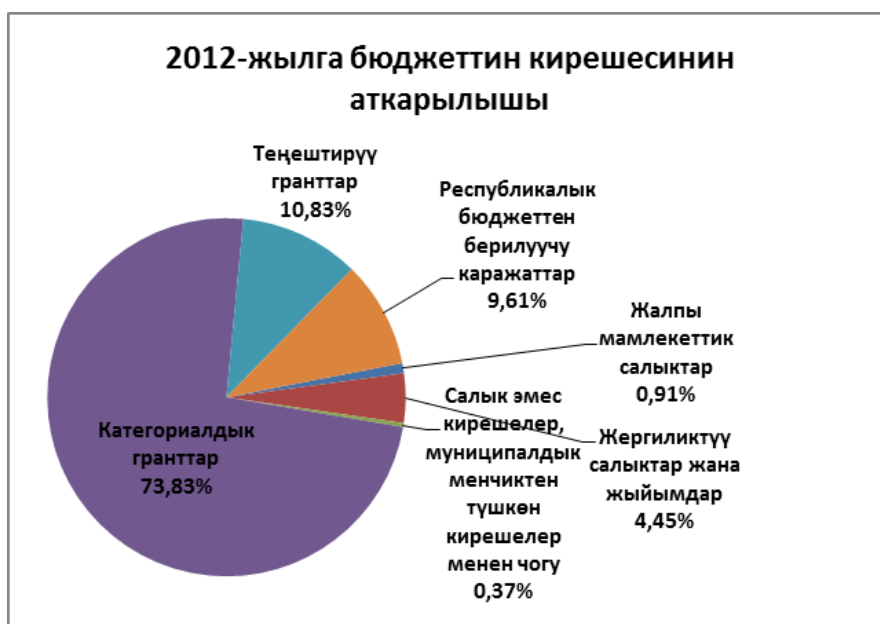
Айыл Өкмөттүн калкы болжолдуу түрдө 5 098 кишини түзөт. Айыл Өкмөттүн муниципалдык менчигине 23 кыймылсыз мүлк жана инфраструктура объектилери бар. Муниципалдык менчиктин курамына атуулдардын жашоосуна керектуу төмөнкүдөй объектилер кирет: мектептер, бала-бакчала, административдик имараттар, жолдор, коммуникациялар жана башкалар.

2012-ЖЫЛДЫН КИРЕШЕ БӨЛҮГҮНҮН АТКАРЫЛЫШЫ

Мыйзамдарга ылайык жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын бюджеттеринин кирешелери төмөнкүлөрдөн турат:

- 2012-каржы жылына карата республикалык бюджет тууралуу мыйзамдын негизинде бекитилген өлчөмдүрдүн негизиндеги жалпы мамлекеттик салыктардын бөлүштүрүү;
- жергиликтүү салыктар жана жыйымдар;
- салык эмес төлөмдөр;
- категориалдык гранттар;
- тендештирүүчү гранттар;
- стимулдаштыруу гранттар;
- республикалык бюджеттен берилген каражаттар.

Улахол айыл өкмөтүнүн 2012-жылга карата бюджеттин аткаруусуна көңүл бурсак, 2012-жылы салыктык жана салыктык эмес каражаттардын жалпы өлчөмү айыл өкмөтү боюнча **1 415 004 сомду** түздү, анын ичинде жалпы мамлекеттик салыктар **183 000 сомду**, жергиликтүү салыктар **1 092 600 сомду**, салыктык эмес каражаттар **90 774 сомду**, категориалдык грант **18 237 183 сом**, тендештирүү грант **2 674 333 сом** жана республикалык бюджеттен болгон башка трансферттер (мугалимдердин жана бюджеттик мекемелердин

кызматкерлеринин эмгек акысынын көбөйүшү, электр энергия жана жылытууга берилген каражаттар) **2 374 000 сом** аткарылды.

Өзүнүздөр байкагандай Айыл өкмөтүнүн бюджетинин негизин түзүүчү эн маанилүү салык түрлөрү болуп жер салыгы болуп саналат. Жер салыгынан түшкөн кирешелер **601 800 сом**, мүлккө болгон салык – **713 900 сомду** жана ФПС жерлерин арендага берүүдөн түшкөн кирешелер – **51 700 сом** түздү. Андан тышкары, биздин бюджет өзүн, өзү толук камсыздай албагандыктан республикалык бюджеттен трансферттерди алабыз. Трансферттер максаттуу болгондуктан аларды биз максатталган чыгашалардан башка эч жака жумшай албайбыз. Ошондо биздин жергиликтүү бюджеттин өзүнүн кирешеси **1 415 004 сомду** гана түзөт, ал эми республикалык бюджеттен түшкөн трасферттерди жана башка каражаттар **20 911 516 сомду** түзөт. Ошондо жергиликтүү бюджеттин жалпы кирешеси **24 700 520 сомду** түзөт.

2012-ЖЫЛДЫН ЧЫГАША БӨЛҮГҮНҮН АТКАРЫЛЫШЫ – 24 477,888 СОМ

Чыгашалар негизинен төмөнкү сфераларга багытталган: билим берүү – **19 986 885 сом** (жалпы чыгашалардын 84 %), жергиликтүү башкаруу органдарын тейлөө – **2 638 708 сом** (жалпы чыгашалардын 12%), коомдук тартип – **24 000 сом**, социалдык камсыздоо – **845 400 сом**, турак жай чарбасына – **20 000 сом**, маданият жана спорт – **1 006 900 сом** (жалпы чыгашалардын 4%), айлана чйрөнү коргоо – **0 сом** жана башка кызматтарга **0 сомду** түздү. Эми ушул сарпталган чыгашаларды жакындан карап королу.

МАМЛЕКЕТТИК КЫЗМАТТАР – 2 535,700 СОМ

2012-жылдын бюджетинен башкаруу органдарын каржылоого **2 535 700 мин сом** сарпталды:

Эмгек акы фондусу **1 491 900 сом**, социалдык фондго чегерүүлөр **227 000 сом**, кызматтык жеңил автотранспортту колдонууга **135 000 мин сом**, кызмат сапарларга кеткен чыгымдар **90 000 сомду**, эл. энергия үчүн акы төлөө **63 300 сом**, байланыш менен тейлөө кызматына **21 900 сом**, коммуналдык кызматтарга (көмүр) **28 000 сом**, ар кандай имараттын учурдагы ондоо үчүн **42 000 сом**, **235 000 сомго** айыл өкмөттүн имаратын ондоого жумшалды. Андан тышкары айыл өкмөтүнүн кызматкерлерине керектүү күнүмдүк чыгымдарга (кагаз, калемсап, компьютерлерди ондотуу, картидждерди толтуруу, жана башка күнүмдүк чыгымдар) **201 600 сом** сарпталды.

БИЛИМ БЕРҮҮ – 19 986,900 СОМ

Улахол айыл өкмөтүнүн билим берүү мекемелеринин курамына 6 бюджеттик мекеме, анын ичинде 5 орто мектеп, 1 борборлоштурулган бухгалтерия кирет. Бул мекемелердин иштешине 2012-жылда **19 986 900 сом** каражат сарпталды.

сарпталды.

СОЦИАЛДЫК КАМСЫЗДОО – 860,400 СОМ

«Калкка берилүүчү жеилдиктер» статьясынын чыгымдары үчүн **860 400 сом** республикалык бюджеттен бөлүнгөн. Бул статья боюнча электр энергиясына болгон ашыкча төлөмдөөдү калкка кайтарып берүү үчүн, Авган согушуна катышкандарга 1 365 сомдон 11 адамга **15 000 сом** төлөнүп

берилди. Бул статья боюнча да ден соолугу начар адамдарга, бейтапканага барганга жана даары дармектерине **1 500 сом.**

ТУРМУШ-ТИРИЧИЛИК КОММУНАЛДЫК ЧАРБА (ТТКЧ) – 20,000 СОМ

Бул бөлүм боюнча 2012-жылы **20,000 сом** сарпталган, бул каражат төмөндөгү багыттар боюнча жумшалды. Таштандыларды жыйноого **20,000 сом** каралган каражат айыл өкмөтүндөгү айылдын санитардык абалын жакшыртууга жумшалды.

МАДАНИЯТ ЖАНА СПОРТ – 1 006 900 сом

2012-жылдын бюджетинде айыл өкмөттүн маданият жана спорт мекемелери үчүн, маданий жана спорт иш-чаралары өткөзүү үчүн **1 006 900 сом** сарпталган. Маданият мекемелерине төмөндүгүлөр кирет: маданият үйү жана китепкана. Эмгек акы фондусуна жумушчу бирдиги үчүн **723 100 сом** бөлүнгөн, социалдык фондко чегерүүлөр **124 800 сом** жана кызматтык сапарга **10 000 сом, 34 000 сом** ар кандай коммуналдык кызматтарга жана **115 000 сом** 2012-жылы болуп өткөн ар кандай майрамдарды майрамдоого жумшалган. Мисалы: Нооруз майрамы, Медицина кызматкерлеринин майрамы, Эгемендүүлүк күнү, Жениш күнү жана башка майрамдар.

АЙЛАНА ЧӨЙРӨНҮ КОРГОО – 6 000 СОМ

Бул статья боюнча 2012-жылы **6 000 сом** жумшалды, бул каражаттар айыл өкмөтүнүн аймагын жашылдандыруу максатында көчтөр алынып келип тигилди жана «Алагөз-Каба» каналын тазалоого транспорттук чыгымдар үчүн жумшалды.

Кирешелердин аталышы	2012-жылдын аткарылышы	% менен
Жалпы мамлекеттик салыктар	225,2	0,9%
Жергиликтүү салыктар жана жыйымдар	1099,0	4,4%
Салык эмес кирешелер, муниципалдык менчиктен түшкөн кирешелер менен чогу	90,8	0,4%
Категориалдык гранттар	18237,2	73,8%
Теңештирүү гранттар	2674,3	10,8%
Республикалык бюджеттен берилуучу каражаттар	2374,0	9,6%
Жалпы киреше	24 700,5	100%

Чыгашалардын аталышы	2012-жылдын аткарылышы	% менен
Мамлекеттик кызматтар	2 535,7	10,36%
Билим берүү	19 986,9	81,65%
Социалдык камсыздоо	860,4	3,52%
Туракжай чарбасы	20,0	0,08%
Айлана чөйрөнү коргоо	6,0	0,02%
Маданият жана спорт	1 006,9	4,11%
Резервдик фонд	62,0	0,25%
Жалпы чыгашалар	24 477,9	100,00%